

Latweeschu Uwise.

Nr. 13.

Zettortdeenâ 29. Merz

1856.

Drucktes pœ J. G. Hoffmann un A. Johannsohn.

Karra- un meera-sinnas.

18. Merza deenâ Parisê meeru saderrejuschi. Ar scheem ihseem wahrdeem schi preezas-sinna ar Telegrawes drahtehm pa wissu pasauli isgahjuse un tai paschâ deenâ arri us Rihgu nostrehjuse. Pahrs sints gaddu atpakkal tahda sinna no Parises us Pehterburgu un no Pehterburgas atpakkal us Rihgu ar pastes-kurriru, lai arri deesinn lã buhtu stehjis ar leelu streeschannu, pa 3—4 neddelahm tikko buhtu atstrehjuse. Zit ta pasauale gudrafa pasikkuse par tehwi tehweem. — Bairak kã schohs 6 wahrduß no ta meera wehl ne sinnam un tik ahtri gan arri wehl ne dabbusim dsirdeht. Arri peeteek taggad sinnaht, kã tee Kreewu, Bruhschu, Gistreikeru, Sprantschu, Calenderu, Sardinjeru un Turku waldineeku weetneeki pee ta leela salka galda weenâ prahtã sagahjuschi un wissi sawus wahrduß rakstijuschi appaksch tahs meera grahmatas. Nu tik scho grahmatu jeb meera-kuntrakti nosubtihs pee iklatra no teem augsteem Keisereem un Kehnineem, lai tee to apstiprina un ar sawu angstu wahrdu un ar sawas walsis sehgeli ayzeetina; tad iklatrs no scheem waldineekeem dabbuhs sawu ihpaschu ar wissu scho 7 waldineeku wahrdeem un sehgeleem apstiprinatu grahmatu. Kamehr scho leetu isdarrihs, warr buht Meija mehnesis buhs klahht, un tad tikfai warr buht dabbusim skaidri sinnaht, kahdas leetas nospreeduschi, un tad tikfai tohs ihstus meera swehtkus swinnehs. Pa tam wissa pasauale preeziga, itt ihpaschi muhsu mihli Rihdsineeki, un stahsta kã 24ta Merza d.

Rihgã 12 leelas gohda un preeka-maltites turrejuschi. Warr gan saprast, kã Rihdsineeki isfalkuschu un islahpuschi palikkuschu tahdã laikã, kur ar andeli knappi gahjis. So ne-meers pohsta, meers barro. — Jaunais Prinziß un Sprantschu Keisereene effoht pee labbas wesselibas un Keisereene luhguse, lai tai dohdohht glabbahht to spalwu, ar kurru tee wihri pee ta salka galda sawus wahrduß rakstijuschi appaksch tahs meera grahmatas. Effoht itt ihpaschi us tam sataisita leela ehrgla-spalwa ko israhwuschu no kahda leela ehrgla spahrna, kã Sprantschu Keisera dahrsã tohp barrohts. Baggatee Calenderu Kungi, kã labpraht sapehrk un glabba par peeminneschannu no wez-zeem laikeem jeb no pasaualei pasihstancem wihreem schahdas tahs leetas, dohd aplam leelu nandu par iklatru spalwu un zeddeliti, kã us ta salka galda Parisê bijis. Calenderi gan irr mohdigi; warretum dandß ko par teem stahstihht. Bet grihbeseet meera- un karra-sinnas.

Dstid kã Turki un Sardinjeri pa scho meeru aplam ne preezajotees. Sardinjeri par sawu paligu, istehretu leelu nandu un nomaitateem saldатеem effoht prassijuschi, lai teem nu peedalloht tahs diwas masas Leelungu semmes Italiã: Parmu un Modenu (klattees Ciropas isstahstischannã 49tã lappã) bet itt ne ko naw dabbujuschi — jo Gistreikeris kã tẽ winnam par rohbeschneeku, ne grihbhoht, kã Sardinjeris spehlã peenemnotees. Un atkal Turki waida par teem jauneem likkumeem, kã irr prett Turku tizzibas-likkumeem. Nei tee Turki, nei tee kristitee zilweki Turku semme schohs jaunus likkumus grihbhoht ihsti peenem,

jo neeki buhschoht, ne weenam ne ohtram ihsti par labbu. Arri tee laudis Moldawâ un Wallakajâ griibb un prassa, lai abbas walstis sa-leekoht kohpâ un taifoht no teem weenu weenigu walsti appaksch Turku finnaschanas un usraudsibas listu. Bet to teem ne nowehl. Tapedz Turku semme kurn un tadeht Calenderi un Sprantschi Turku semmê wehl daschu gaddu griibb turreht leelu karraspehtu, kas lai Turkus sawalda. Calenderu saldati palikchoht Barnas, Trebizontes un Skutara pilfatôs un leelâ Randias-sallâ; Sprantschu griibboht palikt paschâ Konstantinopolê, Schumlas un Smirnas pilfatâ. Effur leeli draugi, zil gruhti teem schirtees! Tikpat stipri draugi Sprantschi arri Pahwestam. Jo kad 1848tâ gaddâ Pahwesta laudis Rohmâ dumpi bij zehluschi, tad Sprantschi Pahwestam nahze paligâ, panehme Rohmas pilfatu ar sturmi un tur teem tâ nu patikke, ka Sprantschu karraspehts scho baltu deenu no Rohmes wehl naw isgahjis; nu buhs 8 gaddi. Turku walstl effoht jo augliga semme un dands labbaka dsihwe ne tâ Rohmâ. — Tapat ir Calendereem sohti patihtamas weetas paschâ Indijâ. Pee winnu rohbescheem Indijâ bijis Uhdes Rehninsch ar leelu baggatu semmi. Calenderi tur eetaifjuschees par draugeem, tad par stipreem padohma dewejeem, beidschoht par spreedeeem un nu nospreeduschi, ka Uhdes Rehninsch sawu walsti labbi ne waldocht; winnu dehti gan arri labbi ne waldischocht; tadeht winnam to walsti panehmuschi un peedalljuschi pee Calenderu semmes.

Calendereem ar Amerikanereem tahs libbeles wehl ne griibb beigtees ar labbu, bet jaw sahlt runnaht, ka karsch iszelschotees. Jo Amerikaneri mannigi deesgan un Calendereem ir to wismasako leetu ne griibb nowehleht, bihdamees ka, ja pirstu dohs, tad panems wissu rohku. Tadeht Amerikaneri jaw sahlt sataifst sawas karrasleetas. — Ar Persereem Calenderi arri wehl naw islibdusinajuschees un wehl ne finnam kas buhs. Tâ gaddahs it-

katram, kas lepns palizzis wisseem par padohma deweju un pawehletaju griibb eetaifstees; pee meera tahds jelle ne warr palikt, bet wissur tam gaddahs libbeles un prettinturrechanahs. — No Japaneru semmes (Flatters Asias lantkahrte un isstahstischana 94tâ lappâ) lassam: ka 12. Novembera deenâ 1855 tur breefniiga semmes trihzeschana bijuse. Kahdi fimts tuhkstoschi nammi Jedduus leelâ pilfatâ sagruuschu un kahdi 30 tuhkst. zilweki breefniigu nahwi redsejuschu! Ir Schweizeru semmê atkal semme trihzejuse turpat tur pehrnajâ gaddâ tahs semmes trihzeschanas tif leelu skahdi padarrijuchas.

Au tik dands mas dabbu dsirdeht zil dands to saldatu Sprantscheem ar to karru Krimmê isnihkuschi. Lassam ka libds Juhlija mehnesim 1855 Sprantscheem noschanti tappuschu 12 tuhkst., ar wahtim nomircuschu 7 tuhkst., ar sehrgahm mirruschu 60 tuhkst. un kâ gaudeni un trohpli mahjâs pahrnahkuschi 25 tuhkst. tas ir pawissam 105 tuhkst. Sprantschi, kas nonihkuschi ar Sewastopoles aplehgereschanu. Bet zil nu wehl buhs to Sprantschu, kas pehz tam, no Juhlija libds Septempera mehu. irr gallinati, kamehr Sewastopoli ar to breefniigu sturmi panehmuschi?! Sprantschi Krimmê arween wehl aklam mirstocht ar baddu un sehrgahm. Deews lai ir slawehts par to meeru. — Turks sawu leelo Generalu Dmer-Paschu no Asias atazinajis un zittu, Ismaelu Paschu tur eezehtis.

Muhsu augstais Kungs un Keisers ar saweem augsteem brahleem bijuschu Pinnasemmê, Estnorses un Sweaborgas pilfatâ un karras ohstâ, wissu pahrluhkojuschi un ar leelu preeku un gohdu sweizinati tappuschu. Ir Lutteru leelâ basnizâ bijuschu. Lai Deews Kungs Winns swehti un pasarga. S—3.

No Leel = Efferes pijohlu taifitaja. (Beigums.)

Au stahstija wehl, ka wehl leelata patifschana un leelata pelna winnam effoht leelas

jo leelas basses taifih; lai arr gan gruhli esfoht labbus kohfus pehz tahm us-eet un winnas riktigi salaisi. — Tee pirzeji pee tahm minnam wiswairal effoht Bahzsemmes spehlwanni, kas pa muischam brauzoht aplahrt musiki taifih. Tee us tahm bassehm krihtoht kà muschas us meddu. Un ne ween ka pehrfoht tahs kas gattawas; bet arween wehl apstellejoht lai us preekschu wehl zittas winneem taifoht. Daschu labbu jaw tà us Bahzsemmi effoht nosubtijis un ne senn wehl diwi basses no Bahzsemmes pee winna effoht apstelletas, lai taifoht weenu par 50 ohtru par 70 dukateem.

„Kad jums tahds brihnuma ammas, tà es us winnu saziju, tad jums jaw selli jaturr, kas jums to rupju darbu darra, tad jums tik tas smalkais meistera darbs atleef. Us tahdu wihs juhs ar sawu laiku dauds tablafi tikfih, un dauds wairal darbu dabbuset gatawu.

„No man sellis warr palihdseht?“ tà winsch prettim. „Kursch sellis mannu darbu warr saprast? — Tas us sawu wihs mahzihis un eerabdis, un pee manna darba itt wissai mulkis.“

Nu winnam to padohmu dewu: lai tad puischus nemmoht, un tohs labbi pehz sawas rohkas ismahzoht.

„No es eeschu puischus mahzih?“ Tà atteize. „Puisis tik puschmeega ween eet. Ne-ka winnam ne warr eeteikt un eerahdiht; un kad ne puschlaikà wehl naw ismahzihis, tad jaw paleef us sawu rohku, un ar sawu sliktu darbu starpà jaukdamees maita mannu pelau un maita mannu gohdu.“

Tà runnajoht mehns no krogga istabas bijam laukà isgahjusch, kad manni sirgi jaw stahweja eejuhgti preeksch durwim. Us treppehm stahwedams es winnam wehl teizu. „Kad tad juhs ne gribbat ar paligeem dsihwoht, kà jaw wissai labbi meisteri zeeni darriht; tad tatschu atmettat wissas sawas zittas

darrischanas, un turratees pee sawa branga un baggata ammata ween!“

„Kur es to warru darriht?“ — Tà wiasch atbildeja. Kas par man schenki turrehis? Kas par manneem weeseem ehdeenu wahrihs? Kas par man laufus un lohpus kohps? — Un — ahre! — kas par man ees stahdi no druwas nowehrsi. — Tà runnadas ar rohku rahdija us mescha lauku, kur patlabban sirgi taifjahs eelehkt, un tam lihds arri dewahs, zik tik kahjas nesse, sirgus no turrenes atgreest.

Ar schehlumu winnam passattijohs passat rattos kahydams, un bes „labbas deenas“ aishbrauzu prohjam; jo winsch tik tahf sirgeem dsinnahs passat, ka pahrnahsamu ne warreju sagaidiht. — Un tà arr winnu wairs ne dabuju redseht, jo pahri par gaddu tur ne dabujin nobraukt, un pehz dsirdeju, ka gohdigs Dannenberg's bij nomirris, un wissa winna gudriba lihds kà ta mirstiga meesa aprakta.

Zaur ko tas nahzis, ka winna wijohles wisseem sinnatajeem un spehletajeem bij tahdas patihlamas, to gan ne weens ne sinnahs skaidri isteikt, jo bes tam dauds buhtu radduschees, kas tahdas paschas taifitu; bet, lai arr ne skaidri, tad tomehr zik ne zik arr par to warru stahstih: Wissas krahnu wirsus bij aptrautas ar kohku gabbaleem, kas pehz wijohleem bij istaifiti, un tahs puschtaifitas wijohles bij tahdas patumschas, itt kà sagraufdejuschas. — No ta gan warr saprast, ka winsch tohs kohfus grandi schahweja. — Kad nu wehl Wahzu grahamtas warr lassih, ka tee wezzi Italias semmes meisteri no Kremonas pilsata, kurren wijohles taggad, pehz gaddu simteneem, wehl tà kà ar seltu tohp uswehrtas, arr tahdas patumschas no stipras schahwechanas, tad gan warr dohmaht, ka winnam tahda laime ar wijohlehm ihpaschi tapehz bijusi, ka winsch bij ustrahpejis tohs kohfus pareisi schahweht.

Ja kas wehl skaidrakas sinnas no schi teizama wihra warrehis doht, tas lai jel woi

pee Zelmeneeku woi pee Greeschu zeeniga mah-
zitaja peeteizahs, ka jo flaidraki no wiinna dar-
beem un no wiinna dsihwibas gahjuma tap-
tum pamahziti.

H. G. K.

Ilgofchanahs pehz filta laika.

1.

Kau! jaw saule tahlak zellu staiga,
Kinki leelaku ta eijohi nemm.
Sneega wihrs jaw plekkohts paleek waiga,
Uppites jaw lehni leddu wemm.

2.

Nahz jel, pawaffara siltais laizin,
Nahz, nahz! muhs ar taweem preekeem pild.
Rahbi tawu mihtu, kohschu waldsin,
Tawa dwaſcha lai to semmi pild.

3.

Lai tab lauki fallös swahrkös tinnahs,
Kalni, meschi sneegu uppös leij.
Prawas, dahrsi pufku krohnus pinnahs,
Zihrus gaisä jautas dseefmas deij.

4.

Wissas mallas tab no preeka lehkahs,
Dsihwa paliks wissa rabbiba;
Putni meschös atkal lihgsmi brehkahs,
Redsama buhs Deewa gohbiba.

5.

Al, zil jaufti buhs, kab warrehs staigah
Druwä, prawä strahdneeks katru deer;
Lohpus gannoht warrehs ganni klaigah
Zä ka kalni, meschi atskann ween.

6.

Nahzi, preezas laizinsch, drihs jel nahzi,
Mehs tew wissi lihgsmi apswieksim,
Preeka dsihwi wilseem atwest sahzi,
Mihtam Deewam par to pateiksim!

E. F. Schönberg.

Studdinaschanas.

No Krohna Erzogumuischas pagasta-teefas
tohp zaur scho wissi tee, kam kahdas taisnas par-
radu- jeb zittas prassifchanas buhtu, pee tahs at-
stahtas mantas ta nomirruscha Rahtsmuischas saim-
neeka Kapteinu Zehkaba Namnika, arri Bau-
mann saukta, usaizinati — 10 neddefu starpä,
un wiswehlaki lihds 19ta Maija d. sch. g., kas par
to weenigu un isslehgschanas-terminu nolifts, ar
sawam prassifchanahm pee schihs teefas peeteiftees,
jo wehlaki neweenu wairs ne klausih. — Tapat
arriddan tohp tee usaizinati, kas tam nomirruscham
ko parrada palikufchi, sawus parrabus lihds pee-
minnetam terminam schi peedoht. Kas to ne dar-
rihs, taps pehz liffkumeem ar dubbultu parradu-at-
lihdsinaschanu strahpehts. To buhs wehrä liff!

Erzogumuischä, tanui 17. Merzä 1856.

(Nr. 209.) Borgmeisters, preekschfeh.
A. Monkwicz, teef-sfrihw. 1

No Jurgeem sch. g. tiks tas eefsch Widsemmes
pee Skujenes draudses un Krohna Eschumuischas
peederrigs Zihru-krohgs ar 24 puhru-weetahm
tihruma-semmes un labbahm prawahm isrentehts.
Kas to us renti gibb nemt, lai pee Eschumui-
schas waldischanas peeteizahs. 1

Muhsu nomirruscha Keisera Nikolaja
un wiinna Keisereenes leelas bildeš irr par
to gauſchi lehtu maſu no 25 kap. sudr.
naudas par gabbalu pirkamas pee

Dan. Minus.

Rihgä, Kalku-eelä. 2

Derpera-Mehmeles muischä pee Bauſkas, tai
19. Aprilä no pulksten 12teem pufsbendä, daschadas
wirtschaptes leetas, ka: lohpi, sirgi, ratti, kaltas
raggawas, arksi, rulli, puzsubmallas un daschadi am-
mata rihti wairak sohlitajeem taps pahrhoht. 2

Al: gandrihs lihds 60 defetinehm (180 puhra wee-
tahm) leeleeem kweeschu semmes lauteem irr no nahfameem
Jurgeem us 19 gaddeem weena muischa bes tauschu klau-
ſchas ka arri weens basnizas krohgs, arrente dabbujami,
par kureu Snikkereš muischä klahiakas sinnas dohd. 3

Kaiwes muischä pee Tukkumes, no scheem Jur-
geem wehl kahdas 3 mahjas us renti isdohdamas.

Druck und Verlagsanstalt.

No Subrmallaš-gubernementš anglaš waldischanas pufses: Oberlehrer G. Blaise, Zensur. Jelgawä tai 28. Merz 1856.

No 89.

Schneltpressendruck.

Pamahzait, kam buhs tizzeht?

(Beigums.)

Un ko tad nu pagallam rakstijajs atibdehs, ja tam usrahdam ko muhsu Kungs un Pestitajis no Jahna runna? (Matt. Ew. gr. 11, 7—11.) Woi rakstijajs kasinn pagehehs no mums, lai atmettam Jesus wahrdu un klausam winnu? To rakstijajs laikam ne mannoht naw mannijis, ka ar latru wahrdu ko par Jahni teiz, Jesus skaidreem un pateefigeem wahrdeem teescham pretti runna!

Jahna mahzelleem atbildejis (ta lassam Matt. gr. 11, 7.) Jesus eefahze runnaht us teem laudim no Jahna. Winsch teem atgahdina to wihru kuru tee sawa laikā paschi bija redsejuschi tanni tufnessi, un fakka: redseet, tas naw wis ka needra ko wehisch schurp un turp schaubu, prohti: tas irr stiprs un neschaubigs wihrs, kas paleet pee weenas leezibas un pee weenada prohta; tas ne buht naw apgrehkojees mannis pehz!

Ta runna Deewa dehs kam ne bija waijadsigs, ka kas winnam leezibu dohtu no zilweka, finnadamis pats kas bija eefsch zilweka. (Jahna Ew. gr. 2, 25.) Muhsu rakstijajs tur pretti fakka: ka Jahnis effoht „wahjaks palizjis sawa tizibā!!“

Pestitajis wehl no Jahna runnadamis fakka: tas ne bija wis zilweks mihtstas drehbes, prohti: ne tahds kas eekahroja schahs dshwiwas weeglumu, neds kas bailojahs no krusa un behdahn. Rakstijajs tur pretti fakka: „Jahnis schaubijees, ne finnadamis par ko, pateefibu runnajoht, preefch Erodis besdeewibas sche zeetumā irr ja-sehsch?!“ Kristus beidschot apleezina, neween ka Jahnis irr praweets — bet kas arridsan augstaks irr ne ka praweets, jo ir Jahnis bija wihrs kam bija janahk pehz

Deewa apsohlschanahm, no ka zits praweets bija papreefch fluddinajis. (Malakijus 3, 1.)

Un tur pretti par ko rakstijajs — b — g usluhko to wihru, kuru Deews no mahtes meefahm bija isreesejis un eezehls tai swehta ammatā, Pestitajam to zeku sataisht? Apstattees ko rakstijajs irr sarakstijis,* un nomannisi ka tas swehtu kristitaju usluhko par zittu ne ko, ne ka par schahdu tahdu pinstiki ta saktoht kas gandrihs noscheloja. Ka Erodu bija norahjis grehku dehl un kas tik ne atkahpdamees no saweem wahrdeem gattaws bija eet noluhgtees lehnina nannā, ka tikai pataupitu sawu dshwiwinu un ka warretu dshwoht kahrumā un lihgmibā!!

Ta irr rakstijaja gudriba! Ne gribbejam winnu neds norah neds kaunā likt — bet kad kas Deewa wahrdees ne zil ne eekattijees, par Deewa wahrdeem grihb mahzih, sawu pahrgudribu pasluddinadamis ar lepneem wahrdeem: „to es saprohtu tā!“ — tad pateefibas dehl ne warr klusu zeest!

Pamettisim rakstijaju un prassim tā, woi Jahnis sewis dehl pee Jesu bija subtijis, woi ne? Gesahkumā paschi te effam minnejuschi, ka pehz teem wahrdeem: Matt. Ew. gr. 11, 2. un Lukt. Ew. gr. 7, 19. 20. un ihpaschi pehz Kristus wahrdeem: „eita un atsakkait Jahnam,“ (Matt. Ew. gr. 11, 4.) warr gan dohmah ka kristitajis sewis dehl warr buht buhs subtijis pee ta Kunga. — Bet kad nu kas ta saproht, — tad arri tam ja-atbild: kapehz Jahnis sewis dehl irr subtijis? kas winnu speede ta jantah? — Lai nu zits to leetu mums isstahlidamis, tik nezeenigi no Jahna ne runna ka muhsu rakstijajs — b — g, lai fakka ko sazzidamis: ko Jahnis warr buht behdigs buhs palizjis zeetumā, ka weentulis warr buht buhs ilgojees

* Latw. Nwif. Nr. 7.

lahdu eepreezinashanas! wahrduu no Jesu dſirdeht, un ka tapehz effoht pee ta ſubtiijis. Ko ween kas — lai buht deefinn zil lehni un pa gohdam par kſiſtitaju ſpreesdams — ſazzihs; mehſ paleekam pee ta: ka tahs irr zilweku dohmas! Jo Deewa wahrdu to ne mahza! pee Deewa wahrdeem ne drihkſtam neko pee-likht nedſ no teem ko atraut, un kas Deewa wahrdds ne ſtahw rakſtihts, jeb kas zaur Deewa wahrdeem naw peerahdams pateefibu effam, to arri ne drihkſtam mahziht.

Muhsu rakſtitajs beidsoht wehl atſauzajs us Tohmu Apuſtuli, ſazzidams: „ja Jahnam bes apgrehkoſchanahs ſchee wahrdu (ſwehtigs irr tas kas mannis pehz ne apgrehkojahs) par welti no Kriſtus ſazziti, tad jau ne warr tizzeht, ka tas Ap. Tohms arr irr netizzigs bijis, kam Kriſtus ſazzija: ſwehtigi irr tee kas ne redſ un tomehr tizz“ (Jahna Ew. gr. 20. 29.)

Mehs nu ne tizzam ne maſ, ka pawiffam Jahnis ſewis deht pee Jesu bija ſubtiijis, nedſ arridſan ka Jesus wahrdu ſihmejahs us Jahni. Bet lai nu tas buhtu ka buhdams. Rakſtitajs lè mums parahd, ka wehl ne maſ ne proht iſſchirt kas irr tizziba un kas netizziba. Lai ne nemm par launu! Mehſ tamdeht wehl ne ſauzam winnu paſchu par netizzigu; gribbam tiklai, lai nokahp no augſtas weetas, kurrà tas ſawà pahrgudribà irr paſehdinajees.

Ap Tohms bija netizzigs un atkal ne bija wis itt kà tahds kas to leetu ſaproht. Wiſch ne tizzeja kad tee zitti mahzekti tam paſluddinaja ka Jesus effoht augſchamzehlees un dſihws teem parahdijees. Netizzedams ko mahzektu draudſe tam apleezinaja, wiſch ſinnams netizzigs un nepaſlaufigs bija mettees prett paſchu Kungu, ne eegahdamees Jesus wahrdu un ſchirdamees no mahzektu pulka, kur Jesus dſihws paradijahs. Bes wainas Tohms nu ne bija wis — un neſwehtigs tàpat, itt ka itweens kam Jesus naw dſihws Kungs un Beſtitajs un kas tiklai ſchinni dſihwibà us winnu zerre. (1 gr. Kor. 15, 19.) Bet Tohma netizziba bija zehlusees no winna wah-

jibas, jo ſwehtais gars wehl ne bija iſleets pahr teem mahzekleem, — tas gars tahs pateefibas wehl ne bija dohts, kas teem atgahdinaja wiſſu ko tas Kungs bija ſazzijis (Jahna Ew. gr. 14, 26.) Bet no mahzekla firds tas Kungs ne buht ne bija ſuddis; Tohma firds peederreja Jesum, jo Tohms to ar gauſchahm aſſarahm apraudaja kà mirroni, ar ſahpehm juſdams, ka ir wiſch bija noſeedſees pee winna nahwes. Tahdàs behdàs Tohms ſtaigaja apfahrt ne palikdams pee zitteem mahzekleem, ne likdamees zaur winnu leezibu eepreezinatees nedſ ſtiprinatees, — un Tohms buhtu pateefi netizzibà paſuddis, ja tas Kungs ihpaſchu ſchehlaſtibu Tohmam parahdidams ne buhtu nahzis un parahdijis ſawas rohkas un lizzis aptauſtiht ſawu ſahni. Bet to tas Kungs ne buhtu darrijis, ja tas ne buhtu atraddis mahzekla firdi iſtenu firds-ilgoſchanu un mihleſtibu, ar wahrdu — tahdu firdi kas gribb atgreesſees — bet ne ſpehi eeraudſiht to, kas ween weenigi dſihwibu un ſpehku warr dahwinaht.

Tà nu bija ar Tohmu, pirms tas zaur ſwehtu garru tizzeja eekſch dſihwu Kungu un Beſtitaju. Bet woi ſcho Apuſtuli warr lih-dſinaht ar Jahni kas pateefi no Deewa bija ſubtihts (Jahna. Ew. gr. 1, 6.), un kas ſawàs mahtes meefàs ar ſwehtu garru tappe peepildihts (Luhf. Ew. gr. 1, 15.)

Lai tizz kas gribb, ka Jahnis effoht ſewis deht pee Jesu ſubtiijis un ka preekſch ſewis effoht lizzis jantaht. Ir tad ne warr ſazzihht ka effoht ſchaubijees jeb apgrehkojees. Zaur paſchu jautaschanu Jahnis parahd ſawu tizzibu. Jo kas apbehdinashanas laikà to Kungu paſchu jauta: woi tu tas eſſi kam nahkt buhs? tas ne warr buht netizzigs! Par wahju warri to zilweku noſaukt, (wahja tizziba irr un paleek tizziba, un kurrà zilweka tizziba tad irr tik warren ſupra?), — bet par netizzigu ne buht ne warr tahdu noſaukt!

Bet nu beidsoht mehſ zaur Deewa wahrdeem pahrlleezinati ſalkam: Jahnis ſewis deht ne buht ne warreja kà likht jau-

taht: woi tu tas effi kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaidiht? Winsch täpat ne buht ne warreja apgrehkotees Kristus pehz un naw wis wahjaks palizzis sawä tizzibä, nedf irr schaubijees, nedf warreja schaubitees. Woi kas gribb lai to wehl parahdam? Lai mefle Deewa wahrdds kam wehl parahdischanas wajaga!

Kristitajs naw wis wihrs kurre warr libdinaht, ar zitteem zilwekeem. To Deewa dehls pats apleezina fazzidams: „Pateesi es jums salku: „no teem kas no seewahm irr dsimmuschi neweens ne irr zehlees, kas leelaks buhtu ne kà Jahnis tas kristitajs: bet kas tas masakais irr debbesu walstibä, tas irr leelaks ne kà Jahnis. (Matt. Ev. gr. 11, 11.) Leels Jahnis bija, leels pahr wisseem zilwekeem zaur atsihschanu tahs Deewa pestischanas. — Ta bija schim Deewa wihrum dohta no pascha Deewa, un kas pasemmigä tizzibä no firds ween melle ka tas fluchtu debbesu walstibä, — tas arri atsihs, ka Jahnis ne warreja apgrehkotees tahs Deewa schehlastibas pehz kas eefsch winna bija.

Bet sawu pamahzischanu gribbedami beigt gandrihs paschi palikkam schaubigt nesinnadami woi buhsim riktigi to pamahzischanu dewuschi to rakstitajs irr isluhdsees. Woi pawissam par Jahni ween gribbejis kahdu pamahzischanu dabhuht?

Rakstitajs mums stahsta, ka diwejus mahzitajus effoht dsirdejis spreddiki teizam par to Ewangeliumu treschä Altwents swehdeenä (Matt. 11, 1—11.) Birmais mahzitajs lihds ar Bankawu effoht fluddinajis, ka Jahnis ne sewis deht bet to mahzektu labbad, — ohtrais atkal: ka sewis deht ween effoht suhtijis pee Jesu. Nu nahkt samannigs spreddiku klausitajs — b—g. un prassa: Kurram buhs tizzeht? „E effoht diwejadas mahzibas, salka, weena tä — ohtra zittadi mahzoht, kurrem no teem diwi mahzitajeem irr ta ihstena toisniba?

Utbildam: Kad to ween rakstitajs gribbeja dabhuht sinnaht, kam tad ne peegahja pee teem mahzitajeem pascheem isklausinadams no

teem, kà itweens aistahwehs sawus wahrduß? Kam tad tahtumä bija ja-melle, ko klastumä bes wiffa puhlina warreja dabhuht? Kam tad zaur Awisehm wehl bija ja-usfanz Kursemmes jeb Widsemmes mahzitaji lai to leetu ischkir? Par to Ewangeliumu no Jahna, rakstitajs teescham pamahzischanu ne kahdu ne luhds, fur pretti winsch muhs pamahza un schi gudriba bija ja-parahd pasaulet!

Bet par riktigu pamahzitaju rakstitajs arr ne gribbeja isdohtees, tapehz wainu mekledams pee mahzitajeem un wainu spreddikeem ihpashu leetu usgahjis, nahkt un prassa: kam buhs tizzeht?

Ne mums te peenahkajs tohs mahzitajus aistahweht, ihpashu kad ne sinnam ko un kà tee irr runnajuschi, un pawissam peeminndami Apustula wahrduß: „ka itweens Deewa kalps „stahw jeb kriht sawam Kungam! (Reem. gr. 14, 4.) Bet to mehß rakstitaju ne gribbanf leegt, — ka tilpat pahrgudri kà tohs rakstus mums irr isstahstijis, tilpat pahrgudri winsch arri par scheem spreddikeem spreesch; jo winsch flaidri mums parahdijis, ka pawissam ne sinn un ne jehds, kälabbad tas basniizä nahkt un kälabb kristigam zilwekam spreddikis irr ja-klausu?

Ne weens ne ohtrs mahzitajs laikam ne buhs spreddiki teizis par Jahni, un täpat ne weenam ne ohtram ne buhs prahtä nahjis, zaur wiffu spreddiki par to ween runnaht, par ko muhsu rakstitajs irr nopuhlejees sawä prahtä. Birmais mahzitajs un Bankaws riktigi pehz raksteem irr mahzijuschi: ka Jahnis gan Jesu pasinne, bet Jahna mahzekli to ne pasinne. Ohtrs mahzitajs täpat pateesibu irr fluddinajis, jo winsch no Jahna itt ne mas ne gribbedams runnaht, tikfai lihdsibas deht Jahna wahrduß peeminn: woi tu tas effi kam nahkt buhs? — un ne behdadams woi Jahnis irr kas tä janta woi ne, tikfai par tahdeem zilwekeem runna un us tahdeem, kas sawu wahjibu un grehzibu ne atsiht. Tad ta buhtu spreddikis! fur kahds mahzitajs usnemtohs sawai draudsei smalkumä isstahstiht un schä un tä isgudroht, woi Jahnis tas kri-

stijais sewis deht, jeb woi sawu mahzektu deht
 buhs suhtijis pee Jesu?! Kam derr tahda
 gudriba? — Tapehz nu beidsot rakstijam
 kas tik negudri prassa: kam buhs tizzeht?
 scho pamahzischanu dohdam: Dehts! kanzele
 naw gudroschanas weeta un spreddikis ne tohp
 teikts tamdeht ka zeltos neleetigas jautascha-
 nas un wahrdu kildas, bet tur pretti ka it-
 weens nahf un paleef pee teem wesseligeem
 wahrdeem muhsu Kunga Jesus Kristus un
 pee tahs mahzibas tahs Deewabihjaschanas.
 (1 Tim. gr. 6, 3 — 5.) Par zittahm gudri-
 bas leetahm eij' un mekle sew pamahzischanu
 zik grippi! bet basniza luhdsams tahdu gudribu
 ne mekle! neds dohma ka tur kahdu zittu mah-
 zibu atrassi, ne ka tahdu ween, kas tewim
 derriga pee Kristus atsihschanas, pee dwehse-
 les ustaifischanas un meera. Tas tewim pee
 swehtibas neneeka ne palihds, woi sinni kalabb
 Jahnis pee Jesu bija suhtijis, woi ne sinni?
 bet tas ween tewi warr swehtu darriht, ja tu
 pats ihstena, dsihwä un firnigä tizziba to
 Kungu Jesu Kristu atsihsti par to: kam bij
 janahf pasaulä, tewis deht — tewi ispe-
 stihst, un ar swehtu Deewu tewi salihdsinaht!
 „Ta irr ta muhschiga dsihwoschana,“ salka
 Deewa dehts, „ka tee tewi atsihst to weenigu
 ihstenu Deewu un to to tu effi suhtijis, Jesu
 Kristu. (Jahna Ev. gr. 17, 3.)“ Lg.

Karra laika dseefma.

Met b. At Kungo un Deewo.

1.

At Kungo un Deewo,
 Mehs luhdsamees:
 Ne turr' tik bahrgu teesu!
 Mehs nopelnam,
 Ka dsihwojam.
 Gan gruhtu fohd ar breefmu.

2.

Wiff augstakais,
 Muhs' radditais,

At effi pahm mums scheligo,
 Kad katru been'
 Melabbu ween
 Nodarriht mehs tit spehjam!

3.

Palihds, at Deewo,
 Palihds patees
 Teem kas us tewi gaidam;
 Kas schelojahs,
 Un noraudahs
 Geksch sawahm grehtu waibahn!

4.

Jstruhtufchees
 Mehs kattamees
 Ta karra pohsta-leefmas,
 Kas ruhj un spihd
 Jeb fuxen brihd',
 Ka pehrkons mallu mallas.

5.

Breesmigs tas karfch,
 Pohstigs tas warfch,
 At Deewo, Kungo, effi scheligo!
 Zit basnizas,
 Zit pilsehtas
 Jaw gult eeksch pelnu kohpas!

6.

Jobelde, Deewo,
 Schelodamees
 Tahs karra ugguns leefmas!
 Stohps lai ne spihd,
 Schtehp lai ne sihd,
 Kas dsihwibian delde!

7.

Kad to Deewo lits,
 Tad karfch isfiks,
 Ka fraute faufa laika.
 Tad meerinsch buhs,
 Neds pohstihst kluchs
 Ne pils, neds swehtas weetas.

8.

Kungo Jesus Krist!
 Tad leez isbrist
 No farfanajas juhras!
 Kad waibnecks behgs,
 Tad firdis lehks,
 Tew flatwehs tawi laudis.

Jukkums Bokums,
 Durbes basnizas pehrminderis.

B r i h t b r u c k t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Oberlehrer G. Biese, Jenfor. Jelgawä, tai 28. Merz 1856.
 No. 90.